

esetben van auf dem Tische . . . der Frau az magyarul annyit tesz, hogy az asszonynak valamije». Egyebet is tanulnak. Olvasnak, sokat olvasnak, gondolkoznak, művelődnek, szellemileg erkölcsileg a tökéletesedés felé haladnak.

Az új tanterv is megköveteli a mérsékeltlen haladó direct módszert, a nélkül, hogy a szemléltető módszernek sokszor nagyon üres tárgyszalagási leczkéit követelné meg kizárólag az alsó fokon. T. M.

VEGYESEK.

— A népoktatás intensív fejlesztése. Nem tudom, van-e még ország, a hol annyi a végre nem hajtott törvény, mint édes hazánkban, de hogy nálunk igen sok van ilyen, s épen a legéletbevágóbbak között, az bizonyos. Honboldogító reformereink mindig újabb törvények után kiabálnak s maguk is igen termékenyek ilyenek tervezésében, de sokszor szinte lerí róluk, hogy a mint reformjaikat a papíron tervezik, a reformálandókat is csak a papírról ismerik. Volt egy közoktatási miniszterünk, a ki az oktatásügy intensív fejlesztését tűzte programmjául és a ki azután egy olyan theoretikus szervezeti kérdést dobott oda a tanügyi köröknek, a melynek eredménytelen vitatása kitöltötte egész — nem rövid — kormányzása idejét. Sok jeltől látszik, hogy a tervek szövögetése többé nem a legkedvesebb időtöltésünk, hogy a komoly munkálkodás közben mindinkább szemünkbe ötlük a sok hézag, a mely a készen álló keretekben még kitöltésre vár. Közoktatási kormányunk már évek óta nem szaporítja a papíron maradó törvények számát, de annál sűrűbben látjuk cselekedetein és rendelkezésein, hogy erőteljesen és hatékonyan dolgozik meglevő törvényeink végrehajtásán, hogy a hézagokat valódi tartalommal töltvén ki, szilárd alapon építhesse tovább a nemzeti művelődés erősségét.

A népoktatási törvény *hatosztályú* mindennapi elemi népiskolát állapít meg s utána három éves ismétlő tanfolyamot. Hogy a kimondott szóra mindjárt meg is legyen ez országszerte, azt senki sem várta, de most 34 év mulva legfennebb kivételesen volna szabad olyan népiskolát találni, a melyik nem hatosztályú. A közoktatási kormány pedig 1900-ban 3548 olyan felekezeti népiskolát talált, a hol a mindennapi iskola nem hatosztályú, és 2174-et olyant, a melynek nincsen ismétlő tanfolyama. Sőt az állami népiskolák között is van olyan, a melyekben az 5. és 6. osztálynak aránytalanul csekély népessége azt a föltevést engedi meg, hogy a tanulók iskolalátogatási kötelezettsége nincsen eléggé szigorúan végrehajtva. Az iskolakötelezettség teljesítésének szigorú ellenőrzését már a

mult évben elrendelte Wlassics miniszter; a folyó évi szeptember 3-án pedig igen határozott hangú rendeletben (38,966. sz.) útasítja a tanfelügyelőket, hogy a törvényes hatosztályú beosztását a mindennapi iskolának és az ismétlő tanfolyam — lehetőleg gazdasági irányú — szervezését minden, közvetlen rendelkezésük alatt álló népiskolában szigorúan vigyék keresztül, s hasonló értelmű rendelkezésre kéri föl az egyházi főhatóságokat. A népoktatás súlypontja a mindennapi iskolában van, és ha ez hiányosan functionál, akkor nem is épülhet föl az a rendszer, a melyet Wlassics miniszter a kisedővők, mindennapi és ismétlő iskolák és ifjúsági egyesületek egymásra épülő szervezésével a nép művelésére épített.

23 éve, hogy az 1879. évi XVIII. t.-cz. a magyar nyelv kötelező tanítását az összes népoktatási intézetekben elrendelte s jogot adott egyúttal a miniszternek, hogy a magyar nyelv heti óraszámát megszabja; sőt e törvény egyenesen tiltja, hogy 1882 után magyarul nem tudó tanító alkalmaztassék. Ennek daczára a törvény 20-dik évében (1899/900) 1596 tanító volt, a ki magyarul nem tudott,* s így a nem magyar tannyelvű népiskoláknak mintegy felében a magyar nyelv nem tanítottatott sikerrel. Ezen példátlan állapot ellen irányul a miniszternek egy másik energikus hangú rendelete (1902. 30,332. sz.), a melynek az egyházi főhatóságokhoz intézett változata nagyon helyesen mondja, hogy «nemcsak a szentesített törvény iránt való köteles tiszteletből, de hazánk nem magyar ajkú lakosságának jól felfogott érdekében is» el van a miniszter határozva, hogy az immár 23 év óta fennálló nagyfontosságú törvényt szigorúan végrehajtja. A rendelet — igen helyesen — konkrét rendelkezéseket is tartalmaz, elrendelvén, hogy az első osztályban a beszéd- és értelemgyakorlatokra, továbbá az írás- és olvasásra fölvett óráknak a fele multhatatlanul a magyar beszéd, a magyar olvasás- és írás tanítására fordítandó; a második osztályon kezdve a számtan s főleg a hazai földrajz, történelem és alkotmánytan tanítása közben használtassék föl a magyar nyelv, hogy a cél: az érthető magyar beszéd, folyékony olvasás és helyes írás elérhető legyen. E cél elérése a fő, maga a nyelvtan a minimumra szorítandó. Gondoskodik arról is a rendelet, hogy meg lehessen tudni, hogy a magyarul nem tudó tanítóknak miféle intézetek osztogatják az oklevelet. Valamint azt is kiolvashatni belőle, hogy védelmet ígér olyan tanítóknak, a kik mások pressziója folytán hanyagolják el a magyar nyelv tanítását. Mert sajnos, de még efféle pressziók is előfordulhatnak Magyarországon. Remélhetőleg már nem sokáig.

— Népiskolai ifjúsági könyvtárak. Régi tervezettség, a mely szintén csak most lép a megvalósulás stádiumába, a midőn Wlassics mi

* Halász Ferencz, Állami Népoktatás, 4. l.

niszter egyenesen elrendelte, hogy minden állami és községi elemi és ismétlő iskolában szerveztessék az ifjúsági könyvtár, költségeire pedig kiutalja a beíratási díjakat. Ugyanez a rendelet (1902. 1158. eln. sz.) utasításokat ad a könyvtárak kezelésére és fölhasználására nézve. Lehetőleg csak a tíz éven felüli gyermekeknek engedendő meg az olvasás és főképp az ismétlő iskolások és az ifjúsági egyesületek körében terjesztendő. Az állami és községi iskolák könyvtáraiban csakis azon könyvek szerezhetőek be, a melyeket a «Népiskolai ifjúsági könyvtárak intéző bizottsága» ajánl. Ezen intéző-bizottságot ki is nevezte a miniszter; áll *Sebestyén Gyula* elnöklete alatt egy előadóból és 12 tagból. A bizottság szabályzata megszabja a bírálati szempontokat és a bírálati eljárást. A szempontok elseje, hogy a könyv alaki és tartalmi szempontból értékes-e, a többi a tankönyvbírálati szabályzat szempontjaival egyezik, de igen helyesen különböztet, a midőn elrendeli, hogy az olyan könyv, a mely *magyarság és stílus* dolgában nem felel meg a követelményeknek, ha egyébként jó is, nem vehető föl az ifjúsági könyvtárak jegyzékébe. A könyvről a bizottságon kívüli bíráló ad bírálatot, a mit a bizottság tárgyal s tárgyalás után dönt. Ilyen bírói testületnek talán egy kissé népes is a 14 tagu bizottság. Nehogy az legyen belőle, mint volt régebb a Közoktatási Tanács testületi bírálata, a mikor a sok tag között megoszló felelősségnél fogva egyik sem érezte magát kötelezve, hogy a munkát, a melyről itélnie kellett, megismerje, vagy bár a bírálatot meghallgassa, hanem az *esetleg jelenlevők* látatlanban szentesítették a bíráló javaslatát. Mivel ez az intéző-bizottság a szabályzat szerint maga csinálja meg az ügyrendjét, remélhető, hogy a mult tapasztalatain okulva úgy fogja megcsinálni, hogy a felelősség sokfelé oszlasában fenyegető veszedelem elháríttassék. Erre indítékul szolgál már a bizottság czíme is, az, hogy ez «intéző»-bizottság. Intéző volta a szabályzat azon pontjában fejeződik ki, a mely szerint évenként a miniszterhez «*összefoglaló*» jelentést terjeszt föl, melyben a megelőző év alatt megbírált műveket nemzeti, művelődési és pædagogiai szempontból jellemzi, a tapasztalt hiányokra és fogyatkozásokra rámutat, megmutatja a követendő irányokat s a teendőkre nézve konkrét javaslatokat tesz». A miniszter ez évi jelentéseket publikálni fogja. Ebben szép tér nyílik a bizottságnak ifjúsági irodalmunk irányítására és fejlesztésére.

— A középiskolai tanáregyesület közgyűlése. A folyó évben Szabadka városa hívta meg az egyesületet s a város vezetősége és előkelő közönsége szives vendégszeretettel fogadta s meleg érdeklődéssel kísérte a közgyűlést, a mely 100-nál több egyesületi tag részvételével folyt le jul. 3. és 4. napjain. *Wlassics* miniszter *Boncz Ödön* osztálytanácsos által képviseltette magát. *Beöthy Zsolt* elnök megnyitó beszédében a művelődésnek a nemzet fejlődésére való döntő súlyát hangoztatja: «ennek a magyar műveltségnek, melynek fejlődése, izmosodása, terjedése politi-

kai, gazdasági és sociális bajainknak legbiztosabb orvosszere, a maga egyetemes nemzeti jelentőségében a magyar középiskola az igazi tűzhelye». Széchenyire mutat rá, a ki a nemzeti művelődés fontosságától áthatva: «könyveiben és följegyzéseiben a magyar iskola legfőbb célja, általános és különös feladatai, tanításának tárgya és módja felől a legmélyebb és tanulságosabb gondolatoknak egész seregét pendítette meg, formulázta és fejtette ki». Fölhívja a tanárságot, hogy Széchenyi munkáit pædagogiai szempontból is tanulmányozza és dolgozza föl.* *Négyesy László* főtitkár jelentésében az egyesület szellemi tevékenységét elevennek és sokoldalunak mondja. Érintve az évi működés fontosabb mozzanatait, érdekes fölvilágosításokat ad az igazgatóságnak a küszöbön álló új fizetésrendezés ügyében elfoglalt álláspontjáról és eddigi eljárásáról. Az igazgatóság körlevélben nyilatkozatra hívta föl a füstületeket, hogy óhajtsák-e, hogy «a tanárok fizetése külön törvényben rendeztessék, bizonyos, bővebben részletezett elvek alapján, melyek közt a legfontosabb az, hogy a tanárok fizetésbeli emelkedése ne a számozott rangsorhoz legyen kötve, hanem terminusokhoz». A beérkezett válaszoknak több mint $\frac{1}{8}$ része hozzájárult ezen alapelvekhez, a minnek folytán mi is örömmel konstatáljuk, hogy a magyar tanárság tökéletesen jóllakott a ranggal, a mihez kezdetben sem volt valami nagy étvágya. — Az első előadó: *Alexander Bernát* azt indítványozza, hogy középiskoláinkban adjunk tért az angol nyelv tanításának, a melyet mint a francia helyett alternative kötelező tárgyul választható nyelvet ajánl, ha majd a Közoktatási Tanács reformjavaslatai szerint fognak szerveztetni középiskoláink. Érdekes fejtegetéseinek legérdekesebb részlete az, a melyben az angol és magyar nemzet historiai jellemvonásainak rokonságát mutatja meg. Előadó nem ad be határozati javaslatot, hanem azt kéri, hogy az egyesület foglalkozék ezzel a kérdéssel. A közgyűlés ehhez hozzájárul s az igazgatóság útján a körökhöz utasítja a kérdést. — *Toncs Gusztáv* «A rendtartás fegyelmi intézkedéseiről» értekezik, melyeket általában megfelelőeknek tart, de némely tekintetben hézagosoknak, a min utasítások kiadásával kíván segíteni. Igen értékes fejtegetéseinek az a részlete, a melyben a negativ jellemű, tiltó rendelkezésekből összeállított szabályzatnál hasznosabbnak mond egy olyant, a mely positive megmondaná a tanulóknak, a mit tenniök kell. Abban föltétlenül igazat kell adnunk az előadónak, hogy pædagogiai értéke csak a pozitív jóravezetésnek van. És ha van olyan tanár,

* T. olvasóink figyelmét fölhevjuk jelen füzetünk első cikkére, mely bevezetése egy nagyobb tanulmánynak, a melyben t. munkatársunk Imre Sándor dr. Széchenyinek pædagogiai eszméit gyűjtötte össze és dolgozta fel. T. munkatársunknak Eötvösről szóló hasonló tanulmányát folyóiratunk 1900. évi IX. kötetében közöltük volt.

a ki a tanulók nevelésére irányuló tanítói működést a fegyelmi szabályzat tiltó rendelkezéseivel kimerítve látná, vagy legalább a lényegét abban keresné, akkor az olyant föltétlenül föl kellene világosítani, akár — ha tetszik — utasítással is, hogy az ő teendője a folytonos, lankadatlan jóra-vezetés, és hogy a fegyelmi szabályzatok csak ezen folytonos tevékenységnek útjába időnként, kivételesen föllépő akadályok elhárításának a módját szabják meg. Annak a folytonos, hivatásszerű tevékenységnek a módját nem szabályzatok írják körül, hanem arra neveli összes hivatásszerű előkészültsége és az a tudatos önnevelés, a mely által hivatásában élve megszerzi magának az igazi tanítói qualificatiót. A kivételes akadályok elleni tiltó intézkedéseket lehet és szokás szabályzatba foglalni, de a positiv ténykedésnek szabályokba foglalása még akkor is a fejlődést gátló korlát volna, ha olyan terjedelmes utasítás alakját ölténé, a melyről az előadó ad programmot, a mely az iskolai erkölcsi nevelés egész monographiájának programja. A részletekben nagyon figyelemreméltó az az elvi megkülönböztetés, a melyet az előadó a kizárás és a többi büntetési fokozatok között tesz. A közgyűlés az indítványt tárgyalás és előkészítés végett a körökhöz utasítja. — *Kemény Ferencz* «A tanári lelkiismeretről» tartott előadást, erről a minden hivatásban nélkülözhetetlen kellékről, a melynek hiánya sehol akkora kárt nem tehet, mint az iskolában. Az előadó talán tulságosan is kevésbé bízik abban, hogy a hivatásszeretet és a kötelességérzet önmagukban elég erősek lehetnének a lelkiismeret folytonos ébrentartására. Szükségesnek tartja a szakszerű felügyeletet, a szigorú, de igazságos ellenőrzést, a lelkiismeretes tanári munkának jutalmazását címekkel, esetleg anyagi jutalmakkal is. Egyben teljesen igazat kell adnunk az előadónak: ha már van felügyelet, az fő figyelmét a tanár iskolai tevékenységére fordítsa; hogy ne lássuk annyiszor, hogy egy-egy tanár, a ki odaadó működésével valóságos éltető lelke iskolájának, mégis az örökös feledés és méllőzés sorsában részesül csak azért, mert nem publikált semmit. Az iskolán kívüli tevékenység csak második sorban tarthatna számot a figyelembevételre, holott most egyedül azt veszik észre. — *Endrei Ákos*nak következő indítványát elvileg elfogadja a közgyűlés s további eljárás végett az igazgatósághoz utasítja: «A magyar nyelv és irodalom új tanítástervének sikeres végrehajthatását sokféle nehézség miatt veszélyeztetettnek látja a közgyűlés; mivel pedig a magyar nyelvnek és irodalomnak, mint a magyar középiskola legfontosabb tárgyának intensivebb tanítását elsőrendű nemzeti feladatnak tartja: ennél fogva megbizza az igazgatóságot, hogy saját kebeléből egy szorosán véve szaktanárokból álló bizottságot küldjön ki, a mely bizottság önmagát az egyesület többi tagjainak sorából behítt szaktanárokkal 20-ra egészítvén ki, e kérdéssel behatóan foglalkozzék, a szükséges hivatalos és társadalmi intézkedéseket sürgősen megtegye». — *Bleyer Jakab* «A német nyelv-

tanítás módszeréről és feladatáról a gymnasiumban» czímen értekezőn, a direkt módszert egyoldalunak és műveltségellenesnek mondja, különösen a módszer azon túlzása ellen foglal állást, mely az idegen nyelvtanításból már a kezdő fokon ki akarja zárni az anyanyelv közvetítő használatát. Elismeri, hogy methodikánkat gazdagíthatja a direkt módszernek egyik-másik követelménye, de azokat érvényesíthetőnek tartja a Kármántól ajánlott induktív nyelvtanítás keretében is, a melynek hívéül vallja magát. Az értekezés irodalmi és pszichologiai vonatkozásokban gazdag, terjedelmes tanulmány; melynek bővebb részletezésével nem foglalkozunk, mert a vita lapunkban is foly s még koránt sincs az utolsó szó kimondva benné, tekintve a különböző nézetek képviselőinek nagy agilitását. — *Négyesy László* előadására és indítványára a közgyűlés a tanárok lelkes buzgalmába ajánlja egy *Magyar Nyelvtudományi Társaság* alapításának és terjesztésének eszméjét. Elvileg elfogadja, a részletekre nézve az igazgatósághoz utasítja a közgyűlés *Horvay Róbert* indítványait, a melyekben a francia nyelvtanítás eredményesebbé tétele érdekében tanároknak és tanárjelölteknek egész évre és szünidei tanfolyamokra kiküldését javasolja. — *Kemény Ferencz* rámutat arra, hogy középiskolai tanulók nagy számmal szerepelnek sportegyesületek tagjaiként, mire a közgyűlés elhatározza, hogy az ezt tiltó rendeletek végrehajtására főlhívja a tanügyi hatóságok figyelmét. A választásokon csaknem egyhangulag a régi tiszti kart és választmányt választották meg; viszont az igazgatóság bölcs önuralommal a szegedi szakadárok legmozgékonyabb képviselőjének helyet adott a fizetésügyben eljáró bizottságnak.

— **A tanítóképző tanáregyesület közgyűlése.** Ez egyesület csak minden második évben tart közgyűlést. Az idén, a szünidei tanfolyamra is tekintettel, Budapestre gyűltek össze s tartották meg nagyon élénk lefolyású és látogatott gyűlésüket július 4. és 5. napjain, az Akadémia heti üléstermében. *Wlassics* minisztert *Axaméthy Lajos* miniszteri tanácsos képviselte. Az idei közgyűlésen is megbizonyult, hogy az egyesületnek sikerült már a közös munkára összeforrasztani az összes magyar tanítóképzők tanárait, bár a tanítóképzés területén nem egy olyan ütközési pont van, a mely az állami és a felekezeti érdekek között surlódásra adhat alkalmat. Az ügyszeretet erős föllendülésére mutat, hogy a szét-huzás nem tud többé gyökeret verni. Az ellenkező nézetek az egységes országos egyesület keretén belül mérkőznek össze, és ott keresik az egységes magyar tanítóképzés kifejlesztésének és előbbrevitelének módozatait. *Kovács János* elnök megnyitó beszédében erről az összetartásról szól s azt biztosítottak látja abban a közös törekvésben, hogy erkölcsös tanítónemzedéket neveljünk hazánknak, a mely erkölcsösségnek a vallásosság és a hazafiasság egyaránt nélkülözhetetlen kellékei. A gyűlés első tárgya *Dreiszigler Ferencz* szépen elmondott emlékbeszéde volt *Mócsy*

Antal volt egyesületi alelnök felett, a kinek főjellemvonását: erős fajszeretetét meleg színekkel festette meg. Az előadások sorát *Pethes János* nyitotta meg «A gyermek-psychologia helye a tanítók szakszerű kiképzésében» cím alatt. A gyermek-psychologia legbuzgóbb hazai munkása egy olyan határozati javaslatot terjesztett elé, a melyben részletesen kidolgozva, rendszeres tanulmányképen kívánja beigatni e tárgyat a tanítóképzőkbe. A hosszú és élénk vita eredményeül az tűnt ki, hogy a közgyűlés még nem tartja a gyermek-psychologia ügyét annyira megállapodottnak, hogy azt rendszeres iskolai studium gyanánt lehessen alkalmazni, ellenben szükségesnek tartja, hogy a tanítóképző — még inkább mint eddig — igyekezzék a tanítónövendékekben a gyermekek iránti érdeklődést és szeretetet fölbresztetni, a minek egyik módja a gyermekek megfigyeltetése; az előadó értekezése és határozati javaslata sok útmutatást tartalmaz arra nézve, hogy az a megfigyelés értelmessé tétessék. — *Dezső Lajos* «A gyakorló iskola és a gyakorlati kiképzés» czímen terjesztette elő határozati javaslatát, melyben a gyakorlati képzés szervezétének kereteit írja körül. A lényege az, hogy két gyakorló iskola (egy osztatlan vegyes és egy osztott) állíttassék, több tanítóval, hogy több tér nyíljen a gyakorlati képzésre és többoldalú legyen. A javaslat áttétetett a választmányhoz. A közgyűlésnek legnagyobb érdeklődést keltő tárgya volt a *tanítóképesítő vizsgálatok új rendszerére* vonatkozó indítvány. Ezzel a kérdéssel már régebben foglalkozik az egyesület. A most tárgyalásra került tervezetnek alapja *Nagy László* javaslata volt, melynek lényege, hogy a tanfolyam végén teendő alap- (mások szerint: érettségi) vizsgálat után pár évi gyakorlati működés előzze meg a tanítójelöltnek képesítő vizsgálatra bocsátását, a melynek tárgyai a neveléstani s a nemzeti vonatkozású tárgyak volnának. A javaslatot előzetesen a választmány s a tanári testületek tárgyalták. A részletesen kidolgozott tervezet előadója a közgyűlésen *Mohar József* volt. A félnapig tartó beható tárgyalásból is az tűnt ki, a mi már a választmánynak és a tanári testületeknek tárgyalásaiból meglátszott, hogy bár az említett javaslatnak sok híve van, de mégsem keletkezett eddigelé megállapodott közvélemény arra nézve, hogy a mostani vizsgálati rendszer minő új rendszerrel helyettesíttessék? Abban azonban nincs nézeteltérés, hogy a mostani rendszer, a mely szerint a jelölteknek a tanfolyam végén egyszerre 19 tárgyból kell vizsgálatot tenniök, tarthatatlan. Az előadói javaslaton kívül merültek föl tervezetek, a melyek szerint a tanfolyam keretén belül, de mégis ketté osztassék a vizsgálat a 3-dik és 4-dik évfolyam végére; vagy pedig, hogy az osztályvizsgálatok szigorítása mellett a tanfolyam végén tartandó képesítő vizsgálat csak néhány kiválogatott tárgyra szorítkozzék. A közgyűlés nem kívánt szavazással dönteni, hanem utasította a választmányt, hogy e kérdésről szerkesztszen emlékiratot, a melyben valamennyi

fölmerült tervezetet ismertetvén, kérelmezze a vizsgálati rendszer reformjának munkába vételét. *Sztankó Béla* főtitkár jelentésében beszámol nemcsak az egyesület két évi működéséről, hanem teljes szemlét ad ezen idő alatt a tanítóképzés terén fölmerült minden nevezetesebb mozzanatról. Csak névszerint soroljuk föl ezek közül: az új rendtartás egyes pontjainak (módszeres tanácskozások, különbözeti vizsgálatok) kidolgozására vonatkozó munkálatokat, a tantervmódosítás tárgyalásait, a magyar tanítóképzők kiállításának nagy sikerét a párisi kiállításon, a tanítóképző tanárok szüneti tanfolyamának szervezését és az egyes tanítóképzőkben a tanítók szüneti tanfolyamának rendezését, a fizetés ügyében mutatkozó előhaladást, stb. — A közgyűlés végül megbizta a választmányt, hogy a tervben levő új fizetésrendezést figyelemmel kísérje s az érdekek biztosítására szükséges lépéseket tegye, továbbá, hogy a tanítóképző tanárok képesítésének tisztázását szorgalmazza.

— **A fizetési fokozatok ellen.** Az állami tanárok egyértelmű állásfoglalása után remélhető, hogy az új rendezés el fogja ejteni a tanárok rangsoros előléptetését s a tiszta korpótlékok rendszerére tér át. Az állami összeköttetéseknel fogva a református középiskolákba is belekerült a fizetési fokozatok rendszere, lehetőleg még károsabb következményekkel, mint az állami intézetekben. A tanárok között ott is csakhamar megérlelődött az a meggyőződés, hogy ez a rendszer a tanári állás természetével össze nem egyeztethető és az Orsz. Ref. Tanáregyesület első közgyűlése már állást foglalt ellene. A közgyűlés megbízása folytán az egyesület elnöksége elkészítette az egyházkerületi közgyűlésekhez intézendő fölterjesztést, a melyben kéri a fizetési fokozatok megszüntetését s a helyett a korpótlékok szerinti emelkedést. Az indokolás az előfordulható fizetési anomáliákon kívül különösen a tanári közszellemnek és testületi egyetértésnek veszélyeztetésére mutat rá, a mely a tanárok osztályozásából eredhet. Hisszük, hogy az egyházkerületek nem fognak ragaszkodni a protestáns szellemtől amugy is idegen osztályozási elvhez, és meg fogják találni a módját a régi jó rendszerhez való visszatérésnek.

— **Magyar nyelv és irodalom a párisi egyetemen.** A folyó iskolai évben s remélhetőleg ezután állandóan előadások fognak tartatni a párisi egyetemen a magyar nyelvből és irodalomból. Az előadások tartásával az egyetem t. munkatársunkat, *Kont Ignác*ot bizta meg, a kitől nem rég jelent meg Párisban egy francziául megírt magyar irodalomtörténet.